

JAZYKOVÁ PESTROST SOUČASNÉ EVROPY

mezinárodní symposium Pražského lingvistického kroužku
u příležitosti českého předsednictví v Radě Evropské unie

Praha 21–23.IX 2022

na půdě Institut français de Prague, Štěpánská 35

pod záštitou
primátora hlavního města Prahy
Zastupitelství Evropské komise v České republice
Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice
Senátu Parlamentu České republiky

Pražský lingvistický kroužek, učený spolek se slavnou minulostí i nosným programem pro budoucnost, který vždy působil mezinárodně, chce v roce 2022, kdy Česká republika předsedá Radě Evropské unie, ukázat, že Praha je nadále místem, kde se o aktuálních otázkách přemýšlí moderně a věcně. Metodologie PLK a z ní vycházející badatelský program umožňuje uchopit otázky, jež se ve veřejném životě snadno stávají předmětem ideových sporů, ba ideologických manipulací, s vědeckým odstupem jako funkční vztahy uvnitř konkrétních lidských společenství, vztahy svou podstatou kulturně-historické a zároveň mravně-politické. Výkladový aparát PLK – tomu lze v různých historických perspektivách říkat různě: funkční strukturalismus, celostní filologie, procesuální sémiologie – dává praktické nástroje pro uchopení současných otázek evropských i lidských: ty jsou totiž nakonec vždy otázkami hodnot.

Pražský lingvistický kroužek chápe jazyk jako textotvorbu, jako potenciál řečové komunikace mluvené i psané. Nedílnou součástí, ba nezbytnou podmínkou lingvistiky jsou proto jak interpretace textů, tak studium společenských norem, jimž všechny komunikační události podléhají. Symposium «Jazyková pestrost současné Evropy» má za cíl předestřít reálnou síť funkčních vztahů mezi jazyky regionálními, národními a mezinárodně jednacími, a doložit na ní, že jazyková rozmanitost a z ní plynoucí potřeba vzájemně se překládat není překážkou, nýbrž stimulem, ba základním předpokladem pro evropský kulturní rozvoj.

Vědecká zasedání PLK jsou ze zásady volně přístupná každému, kdo se zajímá o to, co je na nich probíráno. Vědom si toho, že věda vyvolává u veřejnosti ostych, pořádá PLK po vědeckém symposiu, jež samo proběhne koncem září, ještě samostatný cyklus veřejných přednášek, jež se budou konat v češtině v pravidelném čase od října do prosince pod názvem «Evropské hodnoty a jejich objektivizují uchopení»: na vybraných příkladech předvedou, jak o abstraktních pojmech, jimiž se často žongluje ideologicky, mluvit věcně a korektně. Pro Evropany, kteří v souvislosti s českým předsednictvím budou do Prahy jezdit pracovně, i pro mnohé místní obyvatele jazykově pestré Prahy nabízí PLK ke svým veřejným přednáškám navíc cizojazyčné varianty: jejich termíny se budou domlouvat podle zájmu a možností na internetové platformě k tomu zvlášť zřízené.

Pražský lingvistický kroužek své myšlenky fixuje a šíří i v tištěné podobě. V mezinárodním rozměru vydává novou řadu «Travaux du Cercle linguistique de Prague»: aktuálně nabízí tři svazky a chystá čtvrtý; pro rok 2022 navíc připravil v češtině výbor ze studií s podtitulem «Funkční jazykozpyt v souvislostech praktických, historických i mravních». Příspěvky ze symposia «Jazyková pestrost současné Evropy» následně též vyjdou – autorsky dopracovány a redakčně připraveny – jako další svazek «Travaux».

Pražský lingvistický kroužek je přirozeně mnohojazyčný již ve svém vnitřním chodu. V mezinárodním styku pak garantuje tři pracovní jazyky, francouzštinu, němčinu, angličtinu, s nimiž zachází jako s rovnocennými: co se sdělí v jednom z nich, platí za sdělené; v konkrétních případech využívá ještě dalších jazyků a podle potřeby je překládá. I příspěvky na symposiu zazní v různých jazycích: každý si poslouží tím pracovním jazykem, ve kterém se cítí nejlépe, případně zvolí ještě jiný; diskutuje se opět vícejazyčně: toto budiž bráno jako evropská samozřejmost. Je zbytečné spekulovat nad tím, ve kterém jazyce mi ostatní budou spíš rozumět: porozumění vždy vyžaduje aktivní úsilí na straně osloveného; oslovující tomu nejlépe pomůže tím, že jasně ví, co chce říci, a že to sám řekne jasně.